

ogsaa i Almindelighed i disse Forhold er viist af de private Besiddere — naar det maa erkjendes, at det endogsaa var Regjeringens Pligt at foregaae de private Godsseiere med et Exempel i saa Henseende, for at opmuntre Enhver til, efter sin Eyne og Stilling, at efterfølge dette, saa synes det allerede heraf en Selsfølge, at Krongodfernes Fæstere, som endog have erholdt udtrykkelig Løfte om en saadan bestandig human Behandling, virkelig maae behandles endnu billigere end Fæstere i Almindelighed. Men med Hensyn til de nye Fæstere eller, rettere sagt, med Hensyn til Fæsterne paa de nye Krongodser, gjælder dette langt mindre, end med Hensyn til Fæsterne paa det gamle Gods. Naar visse Familier igjennem et Aarhundrede eller maastee længere af Regjeringen ere blevne behandlede paa en vis Maade, naar de i Tidernes Løb have erholdt bestemte Løfter om en vis Behandling, opstaaer derved en langt større moralisk Forpligtelse til, ved den endelige Dvergang til Selveiendom at behandle disse Fæstere paa en meget gunstig Maade. Men dette gjælder ingenlunde om Fæsterne paa de nye Gods, eller idetmindste ingenlunde i samme Grad, og derfor troer jeg, at det er rigtigt at gjøre den Adskillelse, som nu er foreslaaet; thi jeg gaaer ud fra og maa gaae ud fra, at det af Majoriteten forkastede Forslag har været det mindre gunstige for Bønderstanden, thi ellers er det mig klart, at det ikke vilde være blevet forkastet. Derfor mener jeg, at, naar man ikke vil blive staaende ved Minoritetens Forslag for alle Domainer, men i Begunstigelsen for Fæsterne gaae endnu videre, skjøndt ogsaa efter dette Forslag en stor Begunstigelse aabenbart var viist Fæsterne, saa maa man idetmindste anvende det paa de Krongodfers Fæstere, der ikke have det samme Krav paa en gunstig Behandling, som Fæstebonden paa det gamle Gods. Det er min Grund, hvorfor jeg har sluttet mig til dem, som have stillet det nærværende Udringsforslag.

Varfod: Jeg skal ikke tillade mig at bringe noget Nyt ind i nærværende Forhandling, hvad jeg desuden antager at være mindre nødvendigt, efterat den ærede Finanzminister paa Ministeriets Begne har erklæret sig imod det her stillede Udringsforslag; jeg skal

heller ikke tillade mig at gaae 70 til 80 Aar tilbage i Tiden og gjennemgaae Historien lige indtil denne Dag, men jeg skal blot tillade mig at gaae et Par Dage tilbage i Historien. Som man nemlig vil erindre, var der til 2den Behandling af nærværende Sag af 3 ærede Rigsdagsmand stillet et Udringsforslag, som gik ud paa, at, hvad der her vedtoges for Kronens Gods, tillige skulde gjælde for det Gods, som tilhører Sorø Akademie. Dette Forslag gav den ærede Cultusminister Anledning til en Udtalelse, hvoraf det, hvis jeg ikke fuldelig har misforstaaet hans Udtalelse, fremgik som Resultat: for det Første, at han endnu under nærværende Rigsdag vilde forelægge et Lovudkast til Afsløsning af Fæstegodset paa Sorø Akademies, Universitetets og Communitetets Gods; for det Andet, at de almindelige Principer, som gaae igjennem nærværende Forslag, ligeledes vilde komme til at gaae igjennem det Forslag, han lovede at forelægge, og for det Tredie, at, medens den ærede Cultusminister ganske vist indrømmede, at der kunde være — jeg erindrer ikke ganske nøie hans Udtryk — visse Grunde, der talte for at gjøre en Forskjel paa det gamle og det nye Gods, var der dog, efter hans Mening, overveiende Grunde, der talte for ikke at gjøre en saadan Forskjel; han fremhævede da blandt Andet, at det vilde være vanskeligt at gjøre vedkommende Fæstere, undertiden i samme By, begribeligt, hvorfor der for dem var stillet forskellige Afsløringsregler, hvorfor den ene kunde faae Fæstet til at gaae over til fuldstændig Eieendom paa billigere Vilkaar end den anden, og, for ikke at fremkalde en saadan Ustikkerhed med Hensyn til Lovens Principer og Grundsætninger, foretrak han langt, at der maatte gaaes frem paa samme Maade med Fæsterne paa det gamle Gods og det nye Gods. Hvorfor jeg har tilladt mig at fremhæve disse Uttringer, er for det Første for at erindre Thinget om, at den Udtalelse, som vi idag hørte af den ærede Finanzminister, og jeg tilføjer, at jeg med Glæde hørte den, den have vi allerede under Sagens 2den Behandling hørt udtale af et Medlem af Ministeriet, hvis Anskuelse, paa Grund af hans særegne Stilling til denne Sag, forekommer mig at være vigtig og betyd-